

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totius Sacri Ordinis Clericorum Canonicorum Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXXIII. Liber de vita Eremitica, & alia epistola Augustino falso adscripta
reijcitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

94
Paganis hominis proscholum, & memorem diuinam legis, pitacium proposuisse, pecuniam reddidisse, & frenam per importunitatem acceptam pauperibus statim dedisse. Dicam, inquit Augustinus, quid fecerit pauperissimus bonus, nobis apud Mediolanum confititus, cum pauper ut proscholus esset Grammatici, sed plene Christianus, quamvis ille esset Paganus Grammaticus, nichil ad velut, quam ad Corbedram, inueni faculum, nisi forte me numerus salbit, cum solitudo sermone ducens, memori legu propositum pitacium publice, reddendum scriberet, sed cur rediret ignorabat. Qui solidos perdiderat, veniat et locum illum, & querat bonum illum.

Sed replicat Marquez. si Augustinus illius sermonis autor non fuit, quis autem post milles annos illius nomen reuelauit? id enim neque per diuinam revelationem, neque ex traditione Africana Ecclesie scire potuit, quia causus Mediolani congerat, & non in Africa. Respondeo, supponit Author pro verò id, de quo dubitatur, & absolutè tanquam falsum negatur, illos sermones in Africa habitos, & pauperculum illum proscholum in Africa fuisse, & Vitalis nomen habuisse, quod nos negamus. Quare ad diuinam revelationem, vel Ecclesie traditionem recurrere opus non habemus, que veritatem, non figura docet. Quis ergo, inquit, hoc nomen autori reuelauit? Respondeo, ille metu, qui reuelauit, Valerium Hippontensem, & Ambrosium Mediolanensem, Innocentium Papam, & Sigibertum Historicum, epistolas, & sermonem illum scripsisse, de quibus in cap. proxime antecedentibus dictum fuisse inquam, qui reuelauit, sermones de commun vita clericorum cum sermonibus ad Eremitas. ad fucum faciendum, ponere, textus Gratiani depraue, Augustinum anno etatis sue trigesimo baptizatum, post baptismum uno anno cum dimidio Mediolani cum Simpliciano Eremita cesse, hic inquam ille fuit, qui haec, & alia id genus plurima reuelauit. At, inquit, hoc non permettebat summa hominum illius temporis simplicitas, & sinceritas Eremitarum, qui ad Vrbes nondum accesserant, praescritum tēporibus Pipini Regis Francorum, quibus hos liberos inventos confitacillis enim temporibus nec de antiquitate ordinis Eremitici, neque de Augustini monachatu ab illo eruditio, & fundato dubitabatur, ut eiusmodi fictionis opus nullo modo esset, nam contentiones, quae nunc sunt, heri nata fuerunt, & ante annos ducentos, pruquam existarentur, sermones ad Eremitas inter opera D. Augustini vagabantur.

Respondeo, quod ad simplicitatem priorum illorum temporum spectat, illud dicendum occurrat, quod Sapiens in lib. Eccl. fratres cap. 7. admodum dicens. *Ne dicas, quid putas causa est, quod prius tempora meliora fuere, quam nunc sunt? Nulla etenim est buitacemodi interrogatio.* Quod attinet ad vita sinceritatem, & simplicitatem Eremitarum illorum temporum, qui ad Vrbes nondum accesserant, ut Sanctis Eremitis illorum temporum vera simili-

citas, & sanctitas illæsa remaneat, nihilominus homo ille, qui descendebat ad Ierusalem in leproso, in Cuiate, sed in deserto incidit in latrone. De Paulo quoque Eremitarum Princepe D. Hecynmus in illius vita scribit: *speluncam, in qua dilatuit, in deserto positam, ubi pecunia auferre cudi antiquitus solebant.* Erant, inquit, per eam monies hanc paucam habitatculam, in quibus stabat unius, & maliti, quibus pecunia eius signata restabat. Hunc locum Egyptiorum littera sermone faciens, nota efficuum fuisse eo tempore, quo Cleopatra radula est invictus. Ex Salvator apud Matthæum 7. iubet caueræ falsis Prophetis, qui venuerint ad nos in vestimentis outiis, intrinsecis autem sunt lapidaces, & quanquam falsissimum sit illos sermones Pipini Regis Francorum temporibus adiungimus, nam longe post illa tempora ex auctoribus proceris tamē ut hoc daretur, quis illa Pipini tempore munuit, ut nullus fuisse & fictus Christianus cuius Eremitis tum esset, factor, per illa tempora, & usque ad annum Christi 150. de Augustini monachatu, vel de antiquitate ordinis Eremitarum S. Augustini nuncupatorum, nullatenus dubitauit quia nullus de huicmodi rebus scripsit, neclus non dubitauerat, nam de non ceteris non essentia. Vrum autem fictio, quæ in dictis sermonibus notatur, si perueritas, & vrum Confessio Louaniensis peruersti calumniatores fuerint, quod hos sermones reiecerint in angulum, sicut Marquez post suum Maturum ait, aliorum erit etiis iudicare.

CAPUT TRIGESIMVM TERTIUM.

Liber de vita Eremitica, & alia quadam Epistola Augustino ad scriptas illius opera non esse comprobantur.

Sextus etiis pro Augustini monachatu, & cœrulea Eremitica producitus, est liber de Vita Eremitica ad fororem, Augustino falso adscriptus, & inter illius opera primo tomo quandoque diuinatus: hicet in dictis Auguſtini operibus Litteræ editis anno 1541 non reperiuntur, & similiter in nouissima imprecisione Coloniensi extra primum tomum in illius appendicem, cum prima & secunda Regula fuerit reiectus. Verum ut hunc telem futilitas connivens, illum ad quæsiendum ponere opus non erit, cum qualis sit, & haberi velit, liberæ sine rottentia prodat, nam cap. 14. idem Aut. meminit Regula D. Benedicti, cap. 19. meminit eiusdem D. Benedicti. Beatus inquit, Benedictus liber amans. &

enam potus concedit Monacho, quod non in auctorium non negamus, capite vero 45. inquit bonam voluntatem, ut at quidam Sanctus ager. Hoc autem sunt verba D. Gregorii Romanii. De hoc libro Censorum loca scribunt: *librum hunc Augustini non esse multo cap. 19. meminit B. Benedicti cap. 14. in quod B. Benedicti cap. 45. citat Gregorium Romanum, quantum opinatur. Habet etiam vadum B. Augustini incognita. Cardinalis Bedecodum libro sic ait: Liber de Vita Eremitica esse Augustini, cum in eo nominentur Sanctus Benedictus, & Gregorius.*

Sextus etiis est epistola sub nomine sibi ad Clerum, & populum Hippontensem transmissa, cuius exemplum in suo Defensorio pag. 9. sic ponit. Unde quia auctor est Augustini in epistola ad Clerum, & Papulum Hippontensem, ubi dicitur fratris Cleo seniobis, & viuere plausi, cum seruim in dilectione Coristi Augustinus datus, quam secundum nosserit, & non. Quoniam properiter fecela inaudita, quia non de te, contra nostram conscientiam, & tenet propositio, ne participes vobissemus avolu slongi, fugiens cum fratribus meis in iritatem: ad vos redire volo, quoque vos si cognovis. Chartas namque Christi, cuius mores, quantum suam voluntatem perit, capimus, id est tacere nobis non permittit. Si a Clericis secundum Euangelicam veritatem locutus sum habui debito, nisi mandatum Secupio. Depositus istius omnius immunditatem abundantiam malitiae, ut suscipere possit verbum, quod potest salvare animas vestras. S. omnes fratres mei, quos tales inueni, quales in futuris.

Circa hanc epistolam nihil de nostro puto, sed sufficere illam ad lucem euexi, quæ diximus supra circa sermonem quod Eremitas: nam in codem argumento ex eiusdem præcordiis eundem factorem Canonicos traxit, & B. Augustini flore, incrementum facit, qui videns lupit, & oves rapientem, & dispergit missis oibus fugiat in solitudinem: ne lupus famem explicuerit, ad oves redire.

Eiusdem fatua cenienda sunt alijs nonnulli ab eodem Coriolano ad me partis eiusdem libri relati, qui nequomnes ad Eremitas, nec inter alios. D. sermones repertis possunt. Primus de Ane B. Marie Virginis, qui sic incipit: *Ecce cum quis loquor vobis &c.* Quem sermone hinc inuenis, & nondum sacerdos ad futatas se habuisse fatur. Hoc enim illius ex eodem Coriolano. *Vnde ergo tam si sumptu, prædictus inter sapientes, iuuenit filii inter patres, levata in se sacerdotis au-*

minimis potius concedit Monacho, quod non inveniatur: delectatio non negamus, capite vero à f. inquit. Nihil datum bona voluntate, ut ait quidam Sanctus, hoc latere. Hec autem sunt verba D. Gregorii Pontificis Romanii. De hoc libro Cenforeo Louanicus ita scribunt: Librum hunc Augustini non esse constat ex multis, cap. 19. monitis B. Benedicti cap. 4. mensis Regule B. Benedicti cap. 4. sicut Gregorium Romanum, Pontificem, quantum opinor. Hobes etiam vocabulo quemadmodum Augustinus iniquita. Cardinalis Bellarminus de eodem libro sic ait: Liber de Vita Eremitica non potest esse Augustini, cum in eo nominantur Sancti Patres Benedictus & Gregorius.

II. **S**epimus tellestis est epistola sub nomine Augustini ad Clerum, & populum Hippontensem, ex Eremo transmissa, cuius exemplum Coriolanus in suo Defensorio pag. 9. sic ponit. Unde inquit, inquit, auctoritas est Augustini in epistola ad presbyteros, Clerum, & populum Hippontensem, ubi dicit, dilectissimum fratrem Cler. seminariu[m] & universitate plebi Hippontensi, cui seruio dilectione Christi Augustinus in Dominum solatorem, quam secundum misericordiam meremini. Quisnam propter celera inaudita, ne nos nosipsum deus. Deo teste, contra nostram conscientiam, & voluntatem perpetratu[m], ne participem vobis secum essemus, ne ipsum avibus elongavimus, fugiens cum fratribus meis manu[m] in foliis uncinis ad vos redire volo, quosque vos emendatores esse cogenero. Charitatem namque Christi, cuonem habemus, quantu[m] ad suam voluntatem pertinet, lucrari cupimus, ideo tacere nobis non permitte. Si autem vobis Clericus secundum Evangelicam veritatem locutus sum, nullatenus iurari debet, nisi membrum Sabatana fieri cupiat. Deponit igitur omnem immandiciam, & omnem abundantiam malicie, vt suscipere positus insitum verbum, quod potest saluare animas regeras. Salutant vos omnes fratres mei, quos tales inueni, quales inuenire desiderant.

Circa hanc epistolam nihil de novo censendum putto, sed sufficiere, illam ad lucem euexisse. Vide, quae diximus supra circa sermonem quintum ad Eremitas: nam in eodem argumento versatur, & ex eisdem precordijs cundem scotorem in Clericos Canonicos eructat, & B. Augustinum ex p[re]fatore, mercenariu[m] facit, qui videns lupum venientem, & oves rapientem, & dispersentem, diffidit ovis fugiat in solitudinem: nec prius quā lupus famem explicuerit, ad oves redire velit.

III. **E**iusdem fatina censenda sunt alij sermones nonnulli ab eodem Coriolano ad finem primi partis eiusdem libri relati, qui neque inter sermones ad Eremitas, nec inter alios. D. Augustini sermones reperi possunt. Primus de Assumptione B. Mariae Virginis, qui sic incipit: Ego palau & can, qui & legas vobis &c. Quem sermonem adhuc inuenis, & nondum sacerdos ad suos Eremitas se habuisse factetur. Hac enim illius sunt verba ex eodem Coriolano. Vnde ergo tam superba presumptio, vt in dulciu[m] inter sapientes, iuuenes inter fines, filiu[m] inter patres, leuita inter sacerdotes audire profet-

re cinguntur: ostremisit de tanto elatione supercello, ut latus de figura &c. Quae verba suum autocritum satis producent: nam si autor huius sermonis inuenis erat, & leuita auditores verò sacerdotes, & senes, procul dubio autor dicti sermonis Augustinus non fuit, nec esse potuit: nam Augustinus usque ad tempus sui presbyteratus, laicus cum laicis vixit, & repente a populo apprehensus per gradus omnes ordines brevi tempore suscepit, nec in ordine leuitarum ministravit. E contrario vero Eremitae, cum quibus vel ante presbyteratum, vel etiam in presbyteratu[m] fingitur vixisse, laici erant, & non nisi ex dispensatione ad sacerdotium assumpti, nec omnes, sed pauci, nec antequam Augustinus factus esset presbyter, sed post illius presbyteratum, ut omnes Augustini monachatus sacerdotes vniuersitatem facerent, ac praeferint Ioannis Marquez cap. 7. ferè per totum. Vnde Autor huius sermonis non potuit esse Augustinus, sicut illi, qui ex illius ore sermonem excepserunt Eremitae ab Augustino instituti nullatenus esse potuerunt. Accedit, quod sermo non solum Augustini phrasim non redolat, sed ex variis fragmentis D. Ambrofio, & aliorum confucianis esse coniuncturatur: nām verba illa. Quid uobis Diermate, quid splendida ea, quam plenior Patri elegit, quid casu[m] ea, que corpus sine contingione corporu generauit? Virgo quippe super annes virgines sunt, non solum corpore, sed etiam mente, que nullo doli ambitu &c. ex lib. Divi Ambrofij secundo de Virginibus accepta nullus nescit: & qui nesciant, legant Breuarium Romanum in officio Conceptionis B. Mariae Virginis in lectiōnibus secundi nocturni. Alia autem verba, quae habet proprie[n]tatem ciuidem capituli: expectantes mei credite, Episcopus legor coram Deo, & vobis, quia non mentor, longi cedres Libani, magnorum duce gregum, famosissimorumque omni[us] sanctitate ornatos sub hac peste ecclisię conservati, de quorum casu non magis supponatur, vel tantum, quantum de Ambrofio, vel Hieronymi impudica turpidum &c. Accepta sunt ex quadam epistola, qua temporibus Vicentej Beloacensis vagabatur sub nomine Augustini ad Archidiaconum Circensem, cuius ille meminit in Speculo moralib[us] 3. dist. 5. par. 9. vbi luxuria vitium exaggerans, eandem autoritatem adducit, etiā à barbarie verborum, quibus ab auctore huius sermonis fuit asperga, magis purgata.

Alter sermo est de Vita actiua, & contemplativa ad presbyteros Hippontenses, incipit: Legimus fratres charismi, quod iacob duas uxores habuit, &c. finis. Saltem bona voluntate aliis est debemus. In eo sermone vocat fratres suos Eremitas solitarios, & segregatos à gentibus. Quod si verum esset, oportere dicere, Augustinum Anchoretam fusile, non Cenobitam, contra quod Coriolanus, & Venerabiles Patres Eremitae factentur. Tertius sermo est de Moribus, & vita Clericoru[m]. incipit: Nolite arbitrii frassis, quod alienum sum p[ro]ferim

pserum exordium, finis. Sene enim, in quibus vixit sapientia, & pueri, in quibus viger humilitas, amen. In hoc sermone inter alia hæc scribit. De forma viuendi habenu regulam, quam in monte Pisano, prout petuum, fratribus nostris primò diligenter condidimus iuxta apostolicam formam. Quæ verbo sola sufficiunt ad probandum, hunc sermonem Augustini nullatenus esse, cum Augustinus Eremitis in monte Pisano Regulas non dederit, sed nec dare poterit, & Regula illa, quæ Eremitis in monte Pisano fingitur tradita, velut spuria ab omnibus rejecatur.

CAPV T R I G E S I M V M Q V A R T V M.

Tes timonum ex sermone, sive ep istola B. Petri Damiani S.R.E. Episcopi Cardinalis de promptum examinatur.

I.

 Cetsum, illud; non spernendum testimonium, in quo nō nulli magnum sibi praefidum constitutum esse parant, ad B. Augustini monachismū probandum, est altera autoritas B. Petri Damiani S.R.E. Cardinalis Episcopi Ostiensis, in quadam sive sermone, sive epistola ad viuenteros Clericos, & Canonicos. In quo sermone sive epistola (non dum enim fatis constat, ut sermo fuerit, an epistola) expresse affirmat, B. Augustinum monachum, non autem canonicum extitisse. *Sed quis, inquit, nnu periculum est, omnime ferre velle, introducimus & alios teller, Basiliū scilicet, Athanasium, & B. Augustinum, ne nou & Hieronymum Sacra Legis interpretē, Mariana queque Ravennatam Episcopum, & Augustinum anglorum Presulem, quos nū dubium est, monachos fuisse. Producitur his teflis à Coriolano cap. 3. ad finem sub nomine B. Petri Damiani in sermone quodā, qui incipit. Canis amantibus clericis omnes vranimister Monachi, &c. Eadem verba sub nomine sermonis allegantur à Marquez cap. 5. §. 4. in princip. Ceterum Constantinus Caecilius in editione Romana operum B. Petri Damiani cundem sermonem inter epistolas huius autoris reiecit, & est in ordine ultima, in lib. 5. epistolarum B. Petri Damiani.*

II.
 Circa testimonium huius sermonis, sive epistole plura dici possent. Primò B. Petru Damiani nomine monachorum quoslibet regulariter viuentes comprehendere voluisse, & accepisse nomen monachi secundum latam significacionem, prout extenditur etiam ad Clericos Regulares, quo pæsto dubium non est, à plurisque grauissimi Autoribus, tum recentioribus, tum etiam veteribus hoc nomen usurpatum. Verum quia iuxta illius

sermonis, sive epistola hanc interpretationem nō sine aliquo violentia recipere videtur. Seruando loco dici potest. B. Petrum Damiani salua, qua tanto viro debetur reverentia, recipiendum non esse, ut pote monachū, & causam monachorum contra Clericos agentem, quibus fortassis aliquantulum indignatus, quod monachos à ministerio Sacramentorum, & exercitu curæ animarum perloum facularium reijcere voluerint, eam epistola scripsit ad probandum suos monachos eque, ut clericos, & canonicos ad exercitum curæ animarum habiles esse, in qua nihilominus causa tractada modus videtur aliquoties excelsiss, dum Santos Apostolos, & primos Ecclesiæ Fundatores nō clericos, sed monachos suiss dicit, illosque monachorum ex Clericorum Canoniculari more vixisse, quod si de Clericis Regularibus, & communiter viuenteris intelligit, contra scriptum, & contra veritatem loquitor. Contra scriptum, nam in eodem lib. epistola 9. ad clericos Funefes pertinet dicit Canonicos, quoribz docet esse foloscenos committere viuentes, Apostolorum locum tenere, & officium in Ecclesiæ exercere. Contra veritatem vero, nam certissimum est, Clericos Canonicos ex illis primis clericis esse, qui à Sanctissimis Apostolis fuerunt instituti, & per B. Augustinum reformati, & illorum vitam imitari: id enim Summi Pontifices Urbanus I. Clemens I. & exinde Paschalis II. Benedictus XII. Eugenius IV. Sixtus IV. & nouissimè Pius IV. conceptis verbis docuerunt. Si autem de clericis, sive canonicis faciliteris proprium habentibus loquitor, nihil nos, fatis enim effillum sub nomine Monachos etiam clericos regulares comprehendere, & sic etiam testimonio non probatur, B. Augustinum remittam, vel Monachum suiss, accepto nomine Monachi, ut significat personam regulariter viventem, & a regulari clero, e regione diffiniam.

V Erum licet possumus hoc pæsto B. Petri Damiani testimonium interpretari, verior nihilominus responsum est, & mihi quidem verissima, & certissima, sermonem illum, sive epistolam B. Petri Damiani nullatenus esse, sed aliquis impostoris ad inuidiam contra clericos canonicos existandam, & astu sermonibus, sive epistolis B. Petri Damiani ineditam, ad fidem sibi, & autoritatem apud rudes, & indoctos conciliandam, & quamquam ad fidem illi abrogandam sufficere posse, illam à Coriolano in Catalogo suorum tefli produtam, quos omnes falsos suiss, & esse ex illorū depositionibus conuincimus, non defunt nihilominus ad hoc probandum non solum graues conjectura, verum etiam cuidestissime rationes, quorum (ut omissimus illi, seu phrasis diuersitatē à communī filio B. Petri Damiani, tum quoad figuram dictiōnem, tum etiam quoad vocabula quodam B. Petri Damiani minus familiariā) prima fuit ex titulo ipsius sermonis, vel epistole: nam si sermo est, vbi (quæso) confundit, vel Petrus Da-

miani, vel alijs declamator non ignorari familiis titulos, suis sermonibus præmit: *du amantibus Clericu, ac Canonicis omnes Monachi.* Nam tituli sermonum non sunt ad quas habentur, sed ex rebus, de quibus agitur imponi consueverunt. Sin autem B. Petru Damiani suum nomen, tertius omnibus epistolis non præmit? tulus epistolæ sit: *Omnibus amantissimis Clericis omnes vranimister Monachi.* Vt autem huius epistola suiss B. Petru nūnam ego tibi afferenti non credam. Inveniuntur inter epistolas, vel inter se Petri Damiani: At hoc leue nimis est, quod testillam alicuius impostoris huius epistolis, vel sermonibus ineditam. Verius immittamus, ex duplice capite idem titulum reuenerit. Primo ex illis verbis: *Candidi au cleris, & canonicis.* nam verba epistola omnes clericos, & canonicos dirigitur pacificissimos quodammodo, qui dixerant, nō munitionem à Monachis recipiendam non pro beato, sed pro valde temerario esse, qui vnius, vel paucorum canonico rem omnibus in viuenterum clericis, & imp: rev. luisset. Secundo ex alijs veris: *ne vranimister Monachi.* nam quodammodo omnes monachi in ea epistola conferbentur, vranimister præficiuntur, quorū pars, an B. Petru Damiani in inuidiam fortassis ignorabat? & quamvis nō ignorabat tamē calum, que autorem di epistolam scribendam excitauit: C. fuit. Quis, inquit, quid ueritatem auctoritate dicere, à monachu nullo modo conseruare recipiuntur: insuper etiam suscipiuntur in aut. & inprobritu nostru, simo in conseruare, & liberari recommunicare precepsit, itud factum pauci monachorum fecerunt, nam igitur specie veritatis dici potest in fido. *Omnis vranimister monachus?*

IV. *Ecuadorio*, que hanc epistolam mani non esse conuincit, hæc est, quod huius epistola B. Petru Damiani contra falso doceat, nam auctor epistole flatu scribit: *Cum confite à monachu non accidit, ut Euclides fundatam, & gubernatam diverso errore celebratam. Apolosi namque F. & S. S. Eccliarum nostre, non vestra, beatu. Lucas Evangelista in Actibus Apóstolorum, & Paulus ad Corinthus iudeorum, &c. Quod ergo quod est falsum, & verissimum est, & ceteros vraniversalia Ecclesie fundatorem clericos, non autem monachos, monachi in primitiva Ecclesia ad fidem non admittebantur, & Zosimus Patriarcha qui cum illis dispensauit, ut ad sacros ore mouerentur: est etiam apertissime comprobatur, B. Petru Damiani lib. 5. epist. 9. cap. 1.*